

nyitó oldal
impresszum
beküldési feltételek
költészet hozzájárulás
kapcsolat

Tartalom

próza, versek

Baka István:
Miért hallgatsz, tavaszi erdő?
Balázs Gyula: Munkában
Bányai Tamás: Glórium
Baranyi Ferenc:
Vers a költészetről
Bárdos László: Illúzió
Bittner János: Tenerife
Bodó Csiba Gizella:
Színek és fények
Doros Judit: Gyerekjáték
Fetykó Judit:
Történetek a Sárga házból
G. Ferenczy Hanna:
Sávely Dezső sírjánál
Hoitsy Horváth Edit: Gyökerek
Jahoda Sándor: Fák
Jeney András: Csillagúton
Kisslaki László:
Betyárfogás romantika nélkül
Ligeti Éva: Ábránd
Millei Ilona: Májusi este
Nógrádi Gábor: Két márványember egymásnak feszül
Péter Erika: Babértövis
Sárközi László: Egy költőnőnek
Soós József : Vihar
Varga Ibolya: Kilenc szó
Uhrman Iván: Marsyas
Verzár Éva: Fidibusz

gondolatok

Aszalós Sándor: Kocsmavilág
Ady Endre: Csaholó hazafiság

elfeledettek

Bárd Miklós
Dénes unkámnak
Egyszer nagyregeen sírtam...
Fütyül a szél
Membántva
Mi voltam itt
Mit szóljak hozzá?

Hoitsy Horváth Edit
Gyökerek

Tudom:

lényemnek egy darabját
a Baltikumból hozták, s adták tovább
polgári dédszülők.
Tán távol ősapám viking hajókon szolgált,
vagy őt is gót hordák sodorták
e kontinens partjái s még tovább...?
Lemberg szülötte másik dédapám,
de teste felett Házsongárd zöld fái lobogtak,
amíg sírjából – végső lakhelyéről –
ki nem kotorták ormóttan vaslapátok,
vagy buldózerek...
Lengyel anya táplálta csecsemőként,
- mokány lengyel lovak dobogták tele álmait -,
de apja Kossuth kapitánya volt,
s kapott sebet és érdemrendet,
s osztrák-börtön-fertőzte rossz tüdőt.
Zsellér parasztlány fia volt apám, szegény,
ám hímszülője fantomkép csupán;
eredhetett – úgy vélem – éppen arra tévedt
kujtorgó, léha dzsentry-től,
de pénzes tót vagy sváb legénytől is,
ki nemzett hányatott sorsú, kis sovány
utódot, aztán elszelelt mindörökre...

Véremben néhány csepp francia, hugenotta,
kék, előkelő, míg zsellér-ősapám
kemény bükkfából faragott, természetes oszlop,
s aprócsa horvát lány volt hitvese
a szűkszávú családi krónikák szerint.

Bennem tornácos kúriák, vertfalu kunyhók, kastély
és egy szegényes városi bérlakás elomló
víziója leng – Somogynak vemhes-puha dombjai,
a Kisalföld lapnyi lapálya – és ónszín
tengerszél ott messze Dániánál –
tarka térkép hegy- és vízrajza domborodik,
majd elsimul szeliden, ködökbe veszvén,

Könyvajánló

A
MERCATOR STÚDIÓ
kiadásában megjelent
e-könyvek innen is
nyithatók

Bányai Tamás: Csikánó
Bittner János: Rohanj!
Fetykó Judit:
Az ablakvitéz
G. Ferenczy Hanna:
A kereszt árnyékában
G. Ferenczy Hanna:
Túl a netovábbson
Kamarás Klára:
Letenyei fák
Kaskötő István:
Szamadás
Kárpáti Tibor:
Csillagzáró
Sárközi László: Csikágó
Váradai József:
A próbára tett táltos
Verzár Éva:
Tűzet viszek...

Ajánlott Honlapok

Aurin
Fantázia, Irodalom,
Művészet
Baka István Alapítvány
BARÁTOK
Irodalom. Művészet
Digitális Irodalmi
Akadémia
Hetedhéthatár
HUMANISTAmozgalom
Irodalmi Rádió
Litera
Irodalmi Portál
Magyar Elektronikus
Könyvtár
Mercátor Stúdió
Elektronikus Könyvkiadó
Másképp látók
Papiusportál
Táncsics Alapítvány
Tiszatáj

Munkatársaink Honlapjai

Nem költő...
Orvtámadás
Sport
Te vagy-e hát?
Tisztelet a kivételeknek

klasszikusaink

Kölcsey Ferenc

A reményhez
A szenvedő
Átok
Himnusz
Honvág és szerelem
Huszt
Vágy
Vándor remény

s felfelé úszva, mint a vizák
a folyók nagy, hömpölygő árjain,
eljutok sejtjeimmel a Ruhr-vidékre is.

A szőke dán leány sellőt les álmaimban,
s zord, kelta regéken növekedvén, holdvilágos
dalt dúdol... Genf ódon pszalmuszai
zengnek szívemben hosszan, dübörgő,
súlyos dallamomban,
ám még ősbib pentaton, erdei nótát énekelnek
frankföldi albigensek, szétszórva
normann partokon...
Ó, mind csodás, és mind rokon, egy orkeszterben:
bennem – nagyszerűn, és versre vers jön,
papírt és tollat követelve...

Ez mindenem... Egy másik évezrednek
vérszínü alkonyán szőtt el nem téphető
szivárvány-fonatot körém az
Édes Európa...

Ámde szerelmem, fájdalmas, szívszorító
szenvedélyem tárgya ez itt, ez a kicsike föld,
mit csókol lelkem jobbik része,
mert minden ősom, aki idetévedt,
bárhonnan is jött, lett létében
magyarnál magyarabb...

Ha meghalok: égessetek -, szórassatok
széjjel a széllel,
érje el egy-két porszemem a sokszigetű Dániát,
más-más a büszke Párizst, vagy Sziléziát,
de a legtöbbet – egész maréknyit –
ide szórjátok, legközelebb,
zsírozni tápláló humuszt, vagy vad szikest
szívemmel, ami innen nem ment el
soha igazán messzire.
Ide illik: Duna-Tisza övezte tájak
szent ölébe -, mint anyja drága méhíbe...

1999.

Hoitsy Horváth Edit
1928-2008

Batta Eszter
Efraim Staub
Kamarás Klára
Kaskötő István
Kömlös Attila
Polgár András
T.Agoston László
Váradi József
Végh Sándor

Millei Ilona
Májusi este

hullás ez,
píti pelyhét,
virágja villan,
meg ang nyílt,
de már viseli őszi terhét.

A cinkos ég - gondos szerető -
puhán öleli a várost, betakarja,
újhold kél, ezüstös fényű
lenge fátyolát
a házak fölé dísznek akasztja.

A májusi este őriz bennünket.
Érzem, a lelkem lelkedtől viselős,
nincsen árnyék, halál, gonoszság,
nem félek én sem.
Áldott a világ. Ma minden ismerős.

Balázs Gyula
Munkában

Friss aszfalt s a homály szaga
Egymásba merül. Éjszaka
Van.
A tér még olyan nagy és tág,
Mint egy ki nem gondolt
Gondolat,
Melyben ott dereng a távol
S mely nem bomlik ki magától:
Élni kell!
És csak megyek és az utcák
Kis házai összedugják
Fejüket
S falaikon a borostyán
Néha úgy zizeg a szélben,
Mint gyermek,
Ki megszökött anyja öléből
S társaival titkokat susog
A kertben.
Nagyokat lépdél a szellő
S merengő álmok gyötrik az
Ég fiát.
Rám potyogtatja könnyeit,
Mert hajnalban olykor sírni kell...
S elhozom,
Erős kezekkel ragadom
Meg a vigaszt, surranva, mint a csend.
Dolgozom.

Kisslaki László
Betyár fogás, romantika nélkül

Éjjel már cefetűl hullott a hó, de reggelre már
eláradt. Csak pár tucat hópehely kószált még a
levegőben céltalan. - Azannya! - szitkozódott Dollár,
ahogy meglátta a befogásra várt szánkót, mikor az
istállóból nagypapa itatni vitte a vályúhoz.

- Na! Mehetek ki a hegyre - gondolta - Igaz, a térdig
érő hóban nem nehéz még a rakott szánt se húzni, de
nemigen volt kedve otthagyni a meleg istállót. - Dollár jól
sejtette. - Tegnap Mihalcsik keresztapám megüzente,
hogy megveszi a két hordót, amit ma hazaszánkózunk
neki a Sári hegyről.

Kinn már befogtak, a ló is beletörődött; be- benézett
a konyhába, hogy mikor indulunk már a fenébe is, és
még meddig ácsorogjon itt a hidegben az ember? Én már
kora reggeltől a konyhában segítettem. Hajnalban
nagy mama behozott az ólból egy alvó tyúkot, aki
álmában sem sejtette, hogy ütött az utolsó órája Én a
szárnyas lábait erősen, de azért gyengéded tartottam,
mert rúgott is volna, ha nem ügyelek. Ezért azokat -
(lábait) - a levesből mindig én kapom meg jutalomból.
Élmény volt lerágni, és a maradék csontot meg jó nagy
ívben a Pajtásnak dobni. A kutya meg már lesett rá, és
hanyag eleganciával már röptében elkapta.

Baka István
Miért hallgatsz, tavaszi erdő?

Miért hallgatsz, tavaszi erdő?
Én együtt suttognék veled.
Imádkozom vagy átkozódom,
mindegy nekem. Mindegy neked?

Lázadj föl, rengeteg! Reményé
gyötrött zöldedre kérek én.
Zizegysz csak — s megadás-fehéren
virágzik szilva és kökény.

Mindegy — benned leltem hazát, itt
legalább megtűr a közöny.
A fák közt szél vesszőfutása:
beléalmodhatom dühöm.

Hogy hittem én tebenned, erdő!
Hallgass csak! Ím, letérdelek.
Imádkozom vagy átkozódom,
mindegy nekem. Mindegy neked.

Jánosi Katalin
festőművész

Kérjük látogassa a művész honlapját.
<http://janosikatalin.uw.hu/index.html>

Szerkesztő, próza: Kaskötő István
Szerkesztő, versek: Kamarás Klára

Baranyi Ferenc
VERS A KÖLTÉSZETRŐL

Mi - egynéhány divatjamúlt
csodabogár - hiszünk is abban,
ami viseltessé fakult
s szakadozó szavak alatt van,
és tesszük, amivel barát
mellét döngetve sose tüntet:
sok kifényesült jelszavát
lehúzzuk meztelen hitünknek,
s habár nem a ruha teszi
az eszmét sem, mi tiszta kelmet
adunk testére, hogy - ha ki-
vonul az útra - meg ne vessék,
az utak népe mennydörög
s tűzre vetné a meztelent, de
ha kedve szerint öltözött:
érte akár a tűzbe menne,
maga miatt kell őt magát
kijátszani az öltözettel,
hogy elvegyüljön a világ
az igévé lett tiszta testtel.

Doros Judit
Gyerekjáték

Gyerekek szaladgálnak a játszótéren: három, négy,
ötévesek, s elvéve néhány nagyobb, iskolásforma. A
nagyobbaknál igazi mobiltelefon, azon játszanak
valamilyen lövöldözős, repülőgépes ütközetet, a kicsiknél
ugyanaz műanyagból: vijjog, túlköl, és lila fényt ad, ha
megnyomják a gombot. Pedálos biciklit alig látni,

Uhrman Iván
MARSYAS
Hommage à Ady Endre

Nevem Marsyas: féktelen szatír,
erdők zenélő, torz, vad démona;
Pallas megátkoz, mégsem rettegek:
szatír-dalom nem hallgat el soha!

Pallas megátkoz, szép ábrázatát
elcsúfította faun-furulyám,
de én, félelme-félállat szatír,
megszépülök, ha szól a muzsikám.

Jöhet az összes isten ellenem!
Jöjj hát Apollón, lásd, ki a legény:
te Hermés csalfa lantját pengeted,
s durva faun-furulyán játszom én.

Dalolok, sírok, dalolsz és nevetsz,
de sír velem az erdő és az ér;
tudom, lenyúzod majd a bőrömet,
bár egy bakkecske bőre többet ér.

Nem bánom – oly szép volt a tét, a cél,
a diadal, hogy vívhattam veled;
s javadra Pallas százszor ha ítél,
azért tudod jól, hogy legyőztelek.

G. Ferenczy Hanna
SÁVELY DEZSŐ SÍRJÁNÁL

Ó mennyi szín és mennyi szépség
ragyogott fel keze nyomán -

akkumulátoros kis terepjárós autót, amibe ketten is bele tudnak ülni, annál többet. A homokozó lapát formatervezett, a gumilabdán harsány mesefigurák. Amikor megszomjaznak, a nagyfiúk cukormentes kólát isznak, a kicsik száz százalékos ivólét, rosszabb esetben kiviszörpöt, ami olyan zöld, mint a neonlámpa a diszkóban.

Egy anyuka érkezik, négyévesforma gyerekekkel. Fehér krétát vesznek elő, s a járdára négyzeteket rajzolnak. Hármát egymás után, aztán széltében kettőt, aztán egyet, majd megint széltében kettőt. A négyzetekbe számok kerülnek, egyestől a nyolcasig. Lapos követ keresgélnek az út szélén, s amikor megvan, nagy egyetértésben játszani kezdenek.

Először a kicsik gyűlnek körjük.

- Mit játszol? – kérdezi egy kislány a kislánytól.
- Picizek – válaszolta ő, mert így tanulta az anyjától.
- Az meg mi? – értetlenkedik tovább amaz.

Bárdos László
Illúzió

Volna még terv száz évre legalább!
Szűnne a gond-baj, az idő vigyázna
minden elakadt, rest tendenciára,
csöpp lendületek után törjön át!

Az, aki csak látványosságra lát,
s türelme úgy szokott, hogy épp kivárja,
míg végigfut a kanóc fürge lángja:
nem érti az őskori robbanást!

Vagy néma út leszek, túró kifejlés,
ezer zökkenőre lágy visszacsengés,
zárt elégtétel, benső jutalom.

S bár a léptem most percről percre moccan,
akkorra a pályák kidolgozottan
nyúlnak mögém: mindenem megkapom.

azt a madonnát most is látom
kiszéjzussal az oldalán.

Azt a mezőt, hol a keresztnél
egy jámbor asszony térdepel -
hallom az alkonyi harangszót
amint az imára felel.

Kezem a rögre rá simítom
és megfognám porló kezét -
sohase láttam, még is idézem
hívogatom a szellemét.

A kis falusi temetőben
sírja olyan mint annyi más-
nem őrzi kripta, büszke márvány
sem egy művészi alkotás.

Csak a pünkösdi rózsá bokra
őrizgeti e hamvakat -
szomszéd sírról orgonafácska
perget rá fehér szirmokat.

(Uri,1952.)

Jánosi Katalin: Repkedés a nap körül

A **próza, versek** rovat folytatódik a **gondolatok** után

gondolatok

Szerkesztő: Aszalós Sándor

Aszalós Sándor
Kocsmavilág

*És ha egy ország önmagában meghasonlik,
meg nem maradhat az az ország.*

(Márk 3;24)

A kocsma Európa nyugati részén egy társadalmi intézmény, míg hazánkban inkább egy szurtos italvedelde. Amit Európa nyugati felén kocsmának neveznek - angolul Pub, németül Kneipe vagy Beisl – ott társadalmi szerepük is van, sőt kisebb városokban, falukban a kocsmák kulturális központ is. Rendszeres kiállítások, tárlatok vannak és ez nem pár összecsapott festmény falakra történő felaggatását jelenti. Rendszeresen vannak élő zenei esték, a könnyű zene és a jazz hívei meglegegedésére. Több helyen különböző témákban pódiumszerű előadások, rendezvények is vannak a sörözéshez „mellékelve”.

Magyarországon is „társadalmi intézmény”, a kocsmák, de ha pesti vagy városi kocsmára gondol a magyar ember, többnyire egy bődös, cigaretta füstös, mocskos, ricsajos talponálló rémképe ötlük fel. Joggal. Faluhelyen még visszataszítóbb a látvány, igaz, ott „italboltnak” nevezik, de inkább köpködők még ma is.

Ezek a magyar kocsmák csapszékek szék nélkül, ahol bor helyett lőrét mérnek, pancsolt. Műbort, múpálinkát. Gyorsan hatnak. Úgy tűnik a magyar nyelv nem igazán ismer az italmérésre és fogyasztásra fenntartott „intézmények” színvonalbeli különbségeire vonatkozó hangulati kifejezéseket.

Van még egy alapos különbség a magyar kocsmák és az Európa nyugati felén lévő kocsmák között. A közönség. Pontosabban a törzsközönség. A kultúráltsága és a viselkedése. Amíg egy nyugati kocsmában a részegeket kivezetik, addig egy jó pesti kocsmában tovább ihatják a rossz pancsolt borokat. A minőség nem számít, sem italban sem törzsközönségben.

A magyar kocsmák színvonaláról egy barátom mesélte el a napokban, hogy az építkezésen gyakorlaton lévő egyetemistákkal egy ferencvárosi kocsmába mentek el, mely nem „köpködős” volt, hanem kevésbé szutykos. Majd kis idő múlva az asztaluk másik végére üveges sörükkel a kezükben két fiatalember ült le. Valami beszélgetés indult meg, majd az egyik ránézett a barátomra és hosszan gusztlalta az arcát és megkérdezte:

- Te zsidó vagy?

A tegezésen nem kell meglepődni, a kocsmák világában ez a „módi”. Pista barátom meglepődött a magvas kérdésen ugyan, de bólintott:

- Igen az vagyok.

Pista ugyan nem zsidó, de ha azt kérdezte volna, az egyébként jól öltözött polgár, hogy: Cigány vagy, akkor Pista barátom azt válaszolta volna: Igen, cigány vagyok.

A polgár kinézetű fiatalember - ahogy a barátom elmesélte - hirtelen különféle változásokon esett át, szeme összeszűkült, arca bepírult, nyakán mozogtak az izmok, majd elég hangosan sziszegve fújt rá:

- Elvágom a torkod te bődös biboldó! Takarodj.....! Az elhangzottakat nem lehet leírni mert kultúrlény nem használ olyan szavakat, mint ez a polgár formájú fiatalember.

A szidalmazás vége az lett, hogy a két kocsmázó elment a söröket is visszahagyva, a kocsmák közönsége megiszogatott tovább, egyetlen megjegyzést sem tettek az elhangzottakhoz. Pedig jól lehetett hallani a kocsmák ricsajban is.

A magyar kocsmák sajátos világát a trágárság, a durva beszéd és mások szidása, kritizálása, becsmérése az idétlen jópofáskodás valamint világ- és országmegváltó képtelen gondolatok hömpölygése „színesíti.”

Ez a kocsmák színvonal már régen kilépett a kocsmáajtón, terjeszkedik a közéletben, a politikában, egyre mélyebbre zúllesztve az ország szellemi, kultúráltsági, mentális állapotát.

A magyar társadalom egy jelentős részében az antidemokratikus, rasszista gondolatok a szülőktől az utódokra hagyományozódott, melyek a rendszerváltás idején szabadultak fel és a közbeszédbe is bekerültek. Elég ha Csurka István rasszista és antiszemita okfejtéseire gondolunk, melyek hétről hétre jelentek meg lapjában, vagy Csoóri Sándor emlékeztető Hitelbeli megjegyzése, mely kemény antiszemita uszítás volt az SZDSZ ellen. Ezek csak a kezdetek voltak.

Akkoriban a Fidesz markáns embere Kövér László elítélte Csurka István által képviselt antiszemita nézeteket.²

„Jó azonban, ha tudják: ezzel viszont egész pártjukra hárul, amit Csurka képvisel, és nemcsak az ellenzék, de minden józanul gondolkodó, a szabadságot, a demokráciát és a békét féltő magyar ember előtt világosnak kell lennie, hogy egy ilyen párt nemcsak szalonképtelen minden parlamenti demokráciában, hanem ezzel a lépésével már közvetlenül fenyegeti életük mindennapi békéjét. [...] Akárcsak a fasiszta vagy a kommunista hatalomátvételek előtt, ma Magyarországon olyan erők csinálnak politikát a legnagyobb kormánypártban, akik agresszív kisebbségek utcára hajtásával próbálják azt a látszatot kelteni, hogy mögöttük a társadalom. [...] S mint láttuk, Csurka úr számára, aki ennek az eddig vezér nélküli szélsőjobbaldalnak önként jelentkező prófétája, nagyon is természetes az átjárás az erő és az erőszak között..... Azok, akiknek drága az ország békéje, akik nem akarják, hogy Magyarország akár holnap egy háborús konfliktus peremén táncoljon, akik nem szeretnék, hogy életünk mindennapi kereteit, a jog és tulajdon biztonságát az utcán tomboló agresszív csoportok összetűzései veszélyeztessék, azoknak személy szerint le kell vonni a következtetéseket abból, ami történt. Gyorsan szót kell érteniük mindazokkal, akik hasonlóképpen gondolkodnak. Ma még van alternatíva. Nem az az egyetlen út, amelyet Csurka és társai kijelöltek az önök számára. [...]Csurka István nem először fogalmazza meg a maga nemzetmegváltó gondolatait, amelyeket szerencsére nem nekem kell először az újabb keletű magyarországi náciizmus alapvetésének nyilvánítanom. [...] Az MDF-vezetés pedig szorgalmasan nyilatkozik. Kimondva, azzal nincs bajuk, hogy Csurka István írásán átsüt az antiszemitizmus [...]a politikai ellenfelek ellenségnek bélyegzése,

azok kizárása a nemzetből, akik az ország érdekeit másként látják szolgálandónak. Nem azzal a fajelméleti kirekesztéssel van bajuk, amelynek konkrét tárgyát egyelőre még Csurka sem nevezi néven, csak sejtetni engedi." Kövér László akkor 1992-ben jól érezte meg a kocsmai levegőt. Az már más megítélés alá esik, hogy ez a fiatalember évekkel később a következőket mondta:

"Tudjátok, kedves barátaim, hogy kik azok a strigák? Állattá változó, az emberek bensőjét emésztő boszorkányok. Ezen a kongresszuson a továbbiakban strigákról s egyéb ártó lényekről, honkupecekről és szellemi hajléktalanokról szó ne essék. Nem azért, mert ilyenek nincsenek, hanem azért, mert napjaik meg vannak számlálva". Ennek a "szép beszédű" jobboldali politikusnak kedvenc szavai között ott vannak a következők: szellemi homeless, prostituált, tetű, aljas, honkupec, kígyó, moslék, féreg, nyű, mocsadék, satöbbi. Ezeket a jelzőket szinte remegő ajkakkal a politikai ellenfeleivel kapcsolatban használja. Ilyen beszédet csak mocskos, rossz kocsmaiban hall az ember. Ezzel kapcsolatban fejtette ki Popper Péter azt, hogy "a másik ember leminősítésének van egy nagyon fontos funkciója, felment a bűntudat alól. Az ilyen beszéd ugyanis azt sugallja, hogy akiről szó van, az nem is igazán ember, csak valami emberszerű lény. Ennél fogva nem illetik meg semmiféle jogok, semmiféle védelem, vagy méltányosság. Ezért nem nagy a távolság a verbális és a valóságos agresszió között, mert módszeresen beleívódik az emberek tudatába, hogy ez csak cigány, nem igazán ember, ez csak zsidó, ez csak komcsi, nem igazán ember. Fölmenti a bűntudat alól a pusztítót, a gyilkost, hiszen nem igazi embereket öl, csak tetveket. Ezért iszonyúan veszélyes, és azért, mert az ember értékrendjében rettenetes zűrzavart okoz"

A jelenlegi magyar ellenzéki politikának lényege az, hogy az ellenfélből ellenséget csináljon. Ez köszön vissza a Fidesz megnyilvánulásaiban, ezt tapasztalható a számtalan szélsőjobb internetes portálokon, fórumokon ahol "nyűzsög" a rasszizmus, az antiszemita nézetek nyílt propagálása, ezt olvashatják Orbán Viktor kedvenc lapjaiban lelkes hívek, a "Demokrata" és a "Magyar Nemzet" nevű ujságban.

A kocsmavilág kiterelvényesedett, erőszakosságok követték és követik egymást, most nem csak a Magyar Televízió székházának felgyújtására és kifosztására, de még csak nem a Kossuth téri verbális erőszakosságokra gondolok, hanem a múlt év őszétől gyakorivá vált Molotov koktélos támadások politikusok, közéleti személyek lakásai, otthonai ellen. Előfordult fegyveres akció is, amikor ismeretlen tettesek éles lőszerrel belétek Hiller István országgyűlési képviselő házában hálósobai ablakán. Idén áprilisban benzinnel töltött palackkal felgyújtották Esztergom polgármesterének autóját, majd a város külterületén lévő épülőfélben lévő házához kellett vonulni a tűzoltóknak. Itt a tetőszerkezetet gyújtották fel. A ház tetőszerkezete leégett és megsemmisült az épület fából készült hátsó része is. Szintén a múlt hónapban történt, hogy elvágta egy személygépkocsi fékcsöveit, amelyik Gégyény és Pátroha között borult az árokba. A rendőrség tájékoztatása szerint az autóknak az első kerekeknél vágta el valaki a fékcsöveit. Nem feltétlen politikai indításuk az ilyen események, de ezek mögött önbíráskodást lehet sejtteni, vagyis azt, hogy vannak akik úgy gondolják, hogy akit és amit utálnak, akivel és amivel nem értenek egyet, ami nem egyezik az érdekeikkel, felfogásukkal azt nyugodtan saját hatáskörben is elintézhetik, megbüntethetnek, bosszút állhatnak, rendre taníthatnak. Ez a vélekedés a kocsmai vélt sérelmek elintézésének a módja, a bicskázás. Andrassew Iván írja, hogy levelet kapott egy Fidesz kötődésű ügyvédőtől, Dr. Gyarmati Páltól a következő szöveggel:

„Abszolút KISEBBSÉGI vagy. A lelkedben is - para-jelenség, komplexus. Népileg: ILYEN M A G Y A R név nincs. A családi háttér és szocializáció meghatározza idegenséged ebben a MAGYAR hazában. De te a deviánslibsi, országrontó, borostásarcú - vagy inkább "szakállas-bácsi" - identitáskételyes vagy: LAZÁN VAGY GONOSZ. Ellenség vagy. Ideológiailag, fajilag, nem-asszimiláció-képes lényként; a pökhendi cinizmusod vért kíván. Bízom benne, lesz alkalmam részt venni a BÜNBANDÁDDAL !"

Nem lehet azt mondani, hogy a bunkóságok csak műveletlen, tanulatlan emberek számlájára irandók, mert Andressewnek egy tanult jobboldali párthoz alaposan kötődő ügyvéd irta a fentebb idézet levelet.

Tomcat megjegyzéseiből ismert az, hogy a szélsőjobboldali személyek adatokat gyűjtenek az általuk idegennek, zsidónak, ellenségnek tekintett személyekről. A dokumentumok minden alapadatot tartalmaznak: lakcím, munkahely, telefonszámok munkahelyi címeiken keresztül az ismerőseik "feltérképezéseikig". Ezekről a személyekről fotodokumentáció is készül, annak ellenére, hogy ilyen adatgyűjtést tiltják a magyar törvények. Emlékezhünk még arra, amikor 1998-ban Orbán Viktor - hogy új kormánya első botrányáról, Simicska volt pártpréztárnok APEH-elnöki kinevezéséről elterelje a figyelmet - megrágalmazta politikai ellenfeleit, hogy a Horn-kormány alatt közpénzen, titkosszolgálati módszerekkel figyeltették az ellenzék vezetőit és azok családtagjait, melyről a bíróság is megállapította, hogy hazugság volt. De Tomcat és a többi neonáci adatgyűjtése rendkívüli veszélyes, nemcsak azért, mert több tízezer személy adatai kerültek jogtalan nyilvántartásba, hanem azért is, mert elhangzott, a "kormányváltás után ezeket a személyeket egyenként fogják kinyírni". Ezzel kapcsolatban a blogger a következőket írta bloggjában: "ott basztuk el 56-ban, hogy az ávósokkal együtt nem kötöttük fel a gyerekeiket is, mert tessék, ma ennek isszuk a levét. Ha újra akasztgatunk, nem szabad még egyszer elkövetni ezt a hibát. Nem szép dolog egy ötéves gyerek felakasztva, de nem kell odanézni." Ehhez semmit nem kell hozzáfűzni. Akinek van értelme, az érti és pontosan tudja.

Még egy eseményt említenék meg, mely a magyar meghasonlás ritka példája: ROMA ÉLET Közép-Európában és Magyarországon címmel az MTA rendezésében egy roma-tematikájú konferencián több szélsőjobboldali, sőt ismert cigánygyűlölő, többek között a magyar gárdát alapító Vona Gábor, jól ismert újnnyilas figura, Tóth Gy László, - a barikad.hu nevű, nagyrészt neonáci-szerű, fasisztoid portál főmunkatársa - beszéltek a romák helyzetéről. A Magyar Tudományos Akadémián! Roma-ügyben romagyűlölők az akadémiai szószékről beszélnek! Az már külön unikum, hogy a konferencia egyik főszervezője az a Simon János - aki állítólag a Politikai Főiskolán tanított a Kádár időszakban, ma szélsőjobboldali "tudós-politológus" - a Miskolci Egyetem tanára, aki fiatal korában párttag volt, és a '90-es években még MSZP-szimpatizáns.

Ezek az események, jelenségek – és számtalan itt fel nem sorolt – erőszakosságok is azt bizonyítják, hogy a magyarországi mentalitások állapota nem felel meg egy érett demokrácia szintjének, egyre inkább úgy tűnik, hogy a magyar társadalom egy éretlen infantilis társadalom.

Kocsmavilágban él.

A magyar társadalomban az egyik alapvető probléma az, hogy rendkívüli nagy hiányban szenved a politikai kultúra. Csak megfelelő politikai kultúra szükséges annak meglátatásához, hogy léteznek olyan esetek, léteznek olyan értékek, amelyek mentén lehet konszenzust teremteni a legnagyobb politikai viták mentén is.

A kocsmai-politikai ricsaj egyre erősödik, mert a magyar társadalomban hiányzik a konfliktusmegoldó képesség, igen hiányos a tolerancia, a közműveltség színvonala sem elfogadható. A társadalom tagjai mindent erőszak útján kívánják megoldani, mert hiányzik a minimális társadalmi megegyezésre a demokratikus minimumban való megegyezésre való törekvés.

A jelenlegi magyar ellenzéknek nem érdeke a konszenzusra jutás, mert a társadalmi értékek - melyek függetlenek a pártoktól - mentén történő konszenzus azt jelenti, hogy az ellenzéknek fel kell hagyni azzal, hogy az ellenféltől ellenséget csináljon. Ezzel az ideológiáját kénne feladnia. Addig is marad a Fidesz és Orbán Viktor kocsmai színvonalú politizálása. Ezt értik, ehhez nőtt fel a társadalom egy részének értelme.

A konszenzusra jutás azt jelenti, hogy racionális diskurzus során történik a megegyezés. A jelenlegi ellenzéknek pont az a célja, hogy racionális diskurzusokra ne kerüljön sor, mert a tárgyalások, egyeztetések során érvek állnak szemben érvekkel és az érvekkel szemben alul is lehet maradni. (Különösen akkor, ha a jelenlegi ellenzéknek sok esetben nincsenek semmilyen értelmes érvei.) Ezért az ellenzéknek ill. vezetőjének, annak érdekében, hogy a diskurzusokat elkerülje, szüksége van egy pártolótömegre. Ezek befolyásolására egy erre a célra megfelelő önálló médiabirodalmat hoztak létre, jelentős közpénzek felhasználásával. Ez a médiabirodalom elsősorban a saját hívek felé közvetíti az üzeneteket és ennek egyik következménye, hogy létrejöhettek, egy második nyilvánosság, melyik megszűri azt, hogy milyen üzenetek kerülhetnek oda. A jobboldal mellett egyre erőteljesebb a szélsőjobb agresszív megjelenése, melyhez saját szélsőjobb médiumokat épített ki, elsősorban az internet révén, de nyomtatott sajtóban is megjelennek, többek között a „Magyar Nemzet”-ben, a „Demokratában” de a szélsőjobb hangvétele a Magyar Hírlap hasábjain is olvasható. A szélsőjobbnak – még fegyver nélküli – hadserege van - afféle "rohamosztag" - különféle iskolái, és ideológia fejlesztő foglalkozásai is.

A rendszerváltás utáni társadalomban a régi társadalmi normafelfogások, mentalitások és reflexek tovább élnek, amelyek nem változtathatók meg könnyen, ennek megváltoztatásához néha nemzedéknyi időre, van szükség. A magyar társadalom nehézségeit tovább terheli az a dolog, hogy állampolgár és az állam között a különféle szakmai csoportok léteznek, melyeknek etikája, és azok szabályai adnak (adhatnak) mintát a társadalom tagjai elé. Ilyen szakmai csoportok többek között az orvosi, a pedagógusi, jogász, művészi de maga a politikai csoportok, vagyis a politikai pártok is.

De úgy látszik, hogy a rendszerváltás utáni magyar társadalom eljutott egy olyan életképtelen mélypontra, melyben a magántulajdon alapvetően dominál, de közben a társadalom ragaszkodik a Kádár rendszerben is működésképtelen "gondoskodó állam" formához. A mostani rendszeren javítani reformokkal nem lehet. Talán egy újabb rendszerváltással. Másképp fogalmazva: érlelődik a forradalmi helyzet. Csak nehogy egy hungarista puccs következzen be, mint a kocsmavilág sötét bugyraiból előtörő "nemzeti-keresztény-úri" kurzus.

A következő választások után – ha valamilyen szélsőjobboldali erőszakos puccskísérlés nem alakul ki – nem várható rendszerváltás, még akkor sem, ha a Fidesz kerül kormányzásra. Ismerve Orbán Viktor politikai felfogását és elkötelezettségét egyes erős és befolyásos gazdasági csoportokhoz, sem társadalmi reform, sem rendszerváltozás nem következik, ellenben az elnyomorodás gyors lesz. Mind gazdasági, erkölcsi és szellemi értelemben.

Az ország önmagában meghasonlik.

2008. május. 9

1 Nappali hold (Hítel, 1990. szeptember 5-6.)

2 Kövér László Parlamenti felszólalása 219. ülésnap (1992.08.31)

3 Kövér László (akkori ügyvezető alelnök) a Fidesz-MPP 2001. kongresszusa

4 Andrassew Iván internetes naplójából – <http://www.andrassew.hu>

5 Polgár Tamás, ismert ultra szélsőjobboldali blogger

6 „Magyar Gárda” „Magyar Nemzeti Őrsereg”

Varga Ibolya
Kilenc szó az úton ballagónak

Ahol most jársz, ott kezdődik minden.
Az útjelző táblán *Remény* felirat.
Bárcsak sikerülne fele terhed vinnem,
s biztos lenni abban, tudod, hogy ki vagy.

Ki vagy valójában? Mire is születél?
Tisztán kell látnod, még a *Jövő* tábla előtt!
Ez átsegít majd, ha hitehagyott lennél,
ha elbizonytalanodnál, ez adjon erőt.

Csak olykor nézz vissza: honnan indultál?
Sikered mércéje mindig ez legyen!
Ne feledd, mit eddig megtanultál,
törékeny ladik csak, a *Tudás* tengeren.

A világ más, mint, ami látszik, becsap a szem.
A szíved nem vét irányt, a *Szeretet* örök.
Ne siess úgy, a nyomodban igyekszem!
Abban bízva, hogy én is felnövök,

felnövök hozzád. Hadd féltselek addig!
Mint őrangyalod, ott leszek veled.
A szeretetem körülölel mindig!
S az *Egymásért* útnál, oszd – kinek lehet.

Egy biztos pont, ha úgy tetszik menedék:
én várlak Téged, csak jönnél már *Haza!*
Ha érzed, pihennél, a nagyvilágból elég,
itthon lemosható, bármilyen út pora.

Bármilyen út pora szeretteid közt lemosható.
Ne félj! Valamit az ember mindig tanul.
Lélek, Gyökér, Anyanyelv – ez az útravaló!
Őrizd, s vidd tovább, makulátlanul!

Jánosi Katalin: *Gondolatok Bartókról*

Jeney András
Csillagúton

nak

dül jobbra, balra,
e, fordul hatra;
Igy jutottak volna hát el
Ötven évek hatvanakra?
S majd a hatvan is, ha menne,
Van-e hová, s ugyan merre?
Jobbra, balra, lentre?... Messze?

Vagy csak ötről még a hatra,
Hatvanról tán még hatvanra...
És utána?
Rögtön, egyből?
Arra tűnik el – amerről?
Talán? Vajon?
Ördögszárnyon, angyalkaron?
És, ha angyal, meddig karol,
És mondd, miért, és ott? – ahol?

Honnan jöttél,
S lettél – mikor?
És mi végre...
Anyád ajkán boldog sikoly
Mért szállt – pedig fájt – a szélbe,
S mért vitt a szél felhők fölé,
Föl az égre;

Vagy csupán a földi létre,
Hatvan éve – hatvan évre?
Kockaélre, kockalapra,
Rászegezve mind a hatra,
Csillagról tört fénydarabka,
Sors vetett a pillanatra,
Vakszerencse vakvilágra,
Reggel is már éjszakába,
Percnyi bálra, délibábra;
Bába pólyált – gyászruhába?

Balga kérdés. Hófehérbe!
Napfonatba, égi kébbe,
Végtelenből végtelenbe,
Két kezedet én kezembe,
Én szívemet te szívedbe,
Tiszta gyolccsal átkötözve,
Mindöröktől-mindörökre.

Ötvenről-hatvanra,
Jutottál-e ötről, hatra...
Ki dönti el – kocka, mantra?
Válaszol-e imamalma,
Miért kell a százza jutni,
Faltól-falig holtra futni,
Hóvirágot eltaposni,
Körbe-körbe csak forogni –
Félre is bár, – csak haladni?

S vajon merre van – maradni;
Gyermekekkel csak kacagni,
Fát ültetni, magot szórni,
Elszáradtat meglocsolni,
Az ötből is másnak adni:
Gyönyörűnek megmaradni...

Fetykó Judit Történetek a Sárga Házból

Kurittyán néni anyaszült meztelenül ül a hálós ágy közepén, alatta a három matrac kifordítva a helyéből, a lepedő a sarokban hever egy csomóban a ruháival, a párnahuzat kinn a földön az ágy mellett.

— Úgy! Úgy! Úgy! — kiáltja a csont-bőrre fogyott, önmaga karikatúraszerű bábujává torzult öregasszony.— Ti is megtudjátok! Ti is! Ti is! Ó, én, nem fogom elmondani! Nem fogom! Nem! Nem! Nem fogom!

Hangja rekedt, szemében hatalmas fény villan. Aszott kezével rázza a vastag madzagból font hálót tartó rácsot, az ütemesen kattog a mélyedéseiben, semmi esély rá, hogy kinyíljon. Kevés hozzá a néne ereje, a többiek, ha akarnának sem segíthetnének neki, az ágy nyithatatlanságát lakat vigyázza, vagy ha az nem, akkor a szóbeli tilalom. Társai örülnek neki, hogy Kurittyán a hálós ágyban van, mert míg szabadon járhatott a többi beteg közt, addig azok holmiját is összeszedte, ételüket kilökte a tányérjukból, jött-ment az ágyak közt s mindent felforgatott, aztán aki nem hagyta magát, annak megcibálta a haját, ruháját, végül verekedett. Így került a hálós-ágyba, ahonnan nem tud másokat lökdösni, s őt magát szintén védi a rács, hogy a betegtársak se tudják megtorolni az elkövetett vétségeket.

— Hallgass! — rivall rá az egyik vénasszony.

— Úgy! Úgy! — kiabál az ismét.

Hetek óta ordít. Felváltva imádkozik és átkozódik,

**Soós József
Vihar**

Jégesők sörénye csattog.
Egeken villan a bánat.
Lángol a hársfamenyasszony,
Fátylai feketén szállnak

**Péter Erika
Babértövisek**

Lehetsz sámán vagy varázsló,
vár a vágyak madara,
máglya lángja légy – parázsló,
mint Johanna – valaha.

Képzeld, hogy az élet végig
ritmust, s rímeket kíván,
gyermekkortól érettségig
csüngj a szavak vigaszán.

Hogyan tudtál? – s mindent kapni.

Százra jutni – kinek elég?
Mennyivel több: kicsi veréb,
Hallgatni a levélzenét,
S halkan fogni egymás kezét.
Nem menni se jobbra, balra;
Soha lentre.
És ha egyszer – mégis – messze,
Csak maradni odafentre;
Csillagúton fényöbölbe –
Végtelenből mindörökre.

**Sárközi László
Egy költőnek**

XII.

Titkok tudói

...miért hiszed, hogy a lét nagy titkát
talán megfejtetem? Örök talánynak
elég vagyok magamnak és ritkán

lelem saját nyomomat; bús számárnak
nevezhetnének így, kutatónak
nem: jobban bírom a mulatókat,
a zajt, a bort, füstöt, ha a szakácsnak

fülig ér szája, pecsétes sapkával,
köténnyel tesz-vesz, míg a konyhában
a tűz lobog a kályha gyomrában,
s levébe puhít tyúkot a vaslábas.

Bor, étek; sokszor csak szemléletet
jelent: a rossz – fölér létünk gondjával.
Sosem feledi az emlékezet...

**Bányai Tamás
Glórium**

2005 Augusztus

John Kismer a kezeit dörzsölte.

- Hallod-e Bill? Nagyszerű dolog ez a komputer. Ki sem kell mozdulnunk a szobából, és mégis dől hozzánk a pénz. Hihetetlen mennyi hülye van ezen a világon! Lassan már eladjuk az egész Holdat. Mi lesz a következő? A Mars? Vagy a Vénusz?

- Arra még van időnk. - Bill Garner gondterhelt volt, valamin nagyon törte a fejét. Eltelt egy kis idő, mire

A múlandó szenvedélytől
ne reszkess reménytelen,
a keresztre feszítéstől
fájdalmad tűrd szüntelen.

Hajnalfényben, esti mélyben,
ha fejedhez ér babér,
tudd, hogy tövisek füzére
az áhított diadém.

(2008-05-05)

Bittner János
TENERIFE

A part homokja és a pálmafák,
a csillogó egyforma szállodák,
mint álmaidban a képeslapok:
mesterségesen alkotott világ.

Itt nincsenek szűk utcák és romok,
sötét lépcsőjű ódon otthonok,
Atlantist elpusztító ősi láva...
a világ itt a pénz körül forog.

Ezért jöttél, ne várj nagyobb csodára!
Ez a sziget olyan, mint én vagyok,
mert büszke gazdagsága látszatára.

Olyan, mint itt e lüktető sorok:
impressziók az élet dallamára.
Nem adhat mást: csakis káprázatot.

Bodó Csiba Gizella
Színek és fények

Szürke, rongyos felhők szélére ült a nap,
ott szótt ezer szál gyémánt sugarat.
A hegy e felhő által magasra nőtt,
mint a Himalája,
aranycsíkot hímezve szélére,
védtelen gyermekként bújt alája.
Svájc pompás, hófödte csúcsait idézte,
a fénycsíkos, hógörgeteges felhő látványa,
pedig csak a soroksári HÉV-ről néztem e
csodára, s lenyűgözött a természetnek
e varázsos mutatványa.
Két domb között a grafit felhők
megemelték szoknyájuk alját,
a nap huncutul kikacsintva fény-csóvát
paskolt a Gellért-hegy temporára.

folytatta: - Hanem jobb lesz, ha valamilyen formában
legalizáljuk magunkat. Kerestünk már épp elég pénzt
ahhoz, hogy egy keveset visszafordítsunk belőle.

- Mire célozol?

- Arra, hogy a Regisztrációs Irodában
bejegyeztessük az összes eladott Hold-telket. Amúgy is
akadt már néhány kétkedő. Egyik másik túlságosan is
türelmetlen.

- Hát csak türelmetlenkedjenek.

- Nem egészen úgy van. A Regisztrációs Iroda hivatalos
szervezet, s ha sikerül tőlük kicsikarni egy papírt, ami
bizonyítja, úgy, ahogy kell, dátummal, pecséttel meg
megymással az összes tranzakciót, akkor tényleg nem
lesz mitől tartanunk.

- Miért nem elég az az irat amit mi csinálunk?

- Mert így csak egy szélhámosság az egész. Annak
az elismervénynek amit mi adunk, sehol nincs nyoma,
csak a mi komputerünkben. Aki meg nagyon kíváncsi, az
másutt is érdeklődik.

Jánosi Katalin: Bizánc

Nógrádi Gábor
KÉT MÁRVÁNYEMBER
EGYMÁSNAK FESZÜL

A nappal órai megszámláltattak.
Ideje van a rejtek-gyilkosoknak,
mikor a tűz magába fúj, s hevül.
Mert sír a szélcsend, szóra kényszerül,
kit a halottak tenni visszahagytak:
befordulva kedveséről a falnak
beszél. Jövőre zárul mind a fül.

E látékben hintázott az ecetfa friss,
 üde levéllel tűzdelt ága,
 a fénye május estéje volt, ez
 illatozott, a bodza virága.
 Naptüze rakta máglya égett,
 szikrázó volt arany ragyogása,
 fent pára fátyolba burkoltan állt
 a Szabadság-szobor
 játékos fénygömb pörgött-görgött
 a hídpillérek között,
 mint hajóknak utat mutató világítótorony.
 S a villamosról, ahogy leléptem,
 szivárvány ívelte át a folyót, szemben éppen
 ölelt hidat, horizontot és a léptem
 összekötött eget, földet elérhető közelségben.
 Ujjongott a lelkem, - e rövid úton hány
 csodát megéltem?

Verzar Éva
Fidibusz

A légy valahogy berepült az ablakon. Kinn lekonyult
 ágakon öregasszonybőr-szerű levelek hallgattak, s benn
 az iskola padjaiban kilenc kilencedikes lány és két „árva”
 fiú várta a felmentő csengő szavát. Késett... Bárány tanár
 úr unottan nézett ki az ablakon, majd követte a légy
 röptét s közben ujjai doboltak; a diákok szerint, persze,
 élvezettel nyomogatták a puha táblatörlő szivacsot.

Kopp... kopp... a nagy csendben, ami aligha tarthatott öt
 percnél tovább, mert ennyi kellett, hogy a felszólított diák
 tudatlan csendjét megszakítsa a légy ablaknak ütődő
 koppanása, a tanár úr feleszmélt:

- Úlj le, mára sem készültél lányom - s felsóhajtva,
 azért-e, mert a zümmögő bogárnak sikerült megtalálnia a
 kijáratot a szabadba, vagy mert az óra végét jelezte a
 folyósón felhangzó csengő szava, becsukta a naplót.

- Jövő órára nem lesz lecke. Egy hét múlva, a réten
 áthaladva, gyalog felmegyünk a hegyre. Hozzatok
 magatokkal sütnivalót; szalonnát, ha kérhetem. A
 következő természetrajzórán a védett növényekkel
 foglalkozunk.

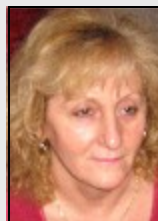
Jánosi Katalin: Bohócok

Ósgyík tojása korod, csöndbe zápul,
 s arcom helyett az arcodat verem:
 szem-tükrödből ím valaki kibámul:
 hú rokonom, tapogatja fejem,
 mígnem gyilkot fogok, és halva hagylak,
 vagy felszisszen utánam tán az ablak.

Jahoda Sándor
A fák

Egyenes törzsek
 roppannak- és korhadnak
 el idő előtt,
 szikáran küzdve
 szomj, s vihar ellen, hogy fák
 maradhassanak.
 S gyötörve, sírva,
 s hajlíthatatlanul, de
 ők őrzik a fényt
 a közvetítők
 nemesi tartásával.
 Míg ki nem dőlnek,
 mint átkozottak,
 s mint szentek, kikre végleg
 ráfeszült az ég.

Ligeti Éva
Ábránd

Szállnak a májusi felhők, az égbolt
 lassacskán írisz kékre vált, ma már élénk
 külsejét mutatja, s kutatja rég volt
 emlékeit. Egykor, még olyan félenk

voltam, zavart minden fürkész tekintet
 Fölös a szerénység, a vágy hevesebb,
 akarlak, most már! Minden pillanat
 tiéd, ha akarod. Szívem kevesebb

érzést is felfedez, mint a végtelen.
 Testedből sugárzó lávaüzenet
 magához láncolni most már képtelen.

Ábránd volt, lehet, hogy szítod tüzetem
 ég tisztaérzésből, mindent vihetek,
 szivárványívében fényed lehetek.

2008-02-08

Ady Endre CSAHOLÓ HAZAFISÁG

Ennek a mi tengernyi bajjal küzdő kicsiny országunknak nem a legkisebb fátuma, hogy a hazug szájakra s mindig a szájakra ad legtöbbet. Egy ügyesen csaholó száj már szédíteni tud nálunk. Vannak here osztályaink, pártjaink, nagyságaink, kiknek minden jogcímük a szájuk s kik a szájukkal nem csak élni, de ölni is tudnak.

Romantikára hajló nép vagyunk. Frázis-imádásunknak is ez az oka. S ez az oka annak is, hogy keleti módon szeretjük a tömjént. Faji büszkeségünk, patrióta képzelgéseink üstökénél lehet bennünket legjobban megfogni. Ez a bűnünk burjánzott föl a csaholó hazafiságot. Ezért utazik reánk minden család ámitás, hazugság és cselvetés a hazafiság nevében. Ez a húr mindig meghat és mindig megfog bennünket. A lényegét és valóságot nem keressük, mihelyst hazafisággal csaholják hazug módon tele a fülünket.

A magyar sajtóról nagy a véleményünk. Ez a sajtó gigászi munkát végzett és végez a magyarságnak kultúrára terelésében, modernizálásában s ezt a munkát szinte példátlan önzetlenséggel teljesíti. Bizony van annyi érdeme legalábbis ennek a sajtónak, mint az összes valamikori törökverő harcoknak, a magyarság szolgálatában. Nincs hibátlan emberi intézmény. A magyar sajtó sem az. De hibái közt az a legnagyobb, hogy könnyen felül a hazug, a csaholó hazafiságnak.

Itt van a Mangra-ügy példának okáért. Micsoda igazságtalan módon vezette ez ügyben félre a közvéleménynek jórészt a csaholó hazafiság. Máskor is választottak román püspököt. Talán nemegyszer igazán szükség lett volna a magyar közvélemény megnyugtására. Bezzeg akkor csönd volt. Most azonban valósággal dühöng a csaholó hazafiság. Miért? Mert Metianu érsek úrnak kedves rokona, Hamsea elbukott a püspökválasztáson s olyan embert választottak püspökké, ki erős individuum. Ellensége a hierarchia zsarnokságának, szókimondó, mindig a nép embere. Megindul rögtön a csaholó kampány. Persze, hogy a hazafiságot rántják elő családeközül. Kicsodák? Metianu és társai... Ugye ezek az urak nálunk a legtisztább magyar hazafiak? Ugye, hogy ezek valósággal mártírjai a magyarságnak? Ugye ezek nálunk a hazafiság lángoszlopai? Ugye ezeknek minden szívdobbanásuk, minden gondolatuk a magyarságot szolgálja? Vagy nem? Hát akkor miért vezeteti félre magát ez urak által a magyar közvélemény? Miért ült fel a magyar sajtó? A csaholó hazafiságot mért támogatja a magyar sajtó egy része? Azért kell megriasztani az egész magyar társadalmat, fölizgatni a békésen viselkedő román népet, agyonhajszolni, megbélyegezni egy erős talentumú, őszinte, becsületes szándékú embert, hogy Metianu úr rokona püspöki székbe ülhessen?

Igaztalanabb hajszát régen nem látott a világ a Mangra Vazul ellen folytatott hajszánál. Oktalanul gyalázzák s lehetetlenné akarják tenni Mangrát a románságnak éppen azok az emberei, akiktől legkevesebb őszinteséget és jót várhatunk s a magyar közvélemény pedig társul szegődik a hajszához, a csaholó, hazug hazafiság machinációihoz.

Mangra Vazul nagy talentumú, tiszta szándékú ember. Heves temperamentuma lehet talán, hogy elragadhatta valamikor, de hosszú évek óta a béke legőszintébb embere. Bár Metianuék a múmiák házában, a feudális főrendiházban, egy korlátolt mágnás által erkölcsileg is megakarták bélyegezni, emberi és papi méltóságához és tisztességéhez nem érhet szenny. Hiszen vikáriussá sem lehetett volna másként kinevezni.

Merész és oktalan dolog volna a román egyház autonómiáját is megsérteni. A püspökválasztó zsinat Mangra mellett döntött s e döntés csak Metianu rokoni keblének lehet sérelme.

Azt sem kell elfeledni, hogy Mangrát a román nép jó nagy többsége vallja vezérének. Ezt a választás bebizonyította. Mangra elejtésével ezt a népet ütjük arcul.

Nevetséges dolog, hogy Mangra fölött azok ítélnék, akik nem ismerik. Itt van Bihar vármegye és Nagyvárad magyar társadalma, amelyben Mangra él: ez a társadalom tanúja és vallója lehet s lesz annak, hogy Mangra kifogástalan ember és hazafi.

De ha Mangra Vazul hazaárulóskodott volna tán valaha - tudjuk, hogy ez számár vád -, akkor sem volna racionális és üdvös dolog most már ellene a hajsza. Egyháza oltára előtt s a magyar társadalom előtt is újra és újra becsületes és szent hitet tett magyar hazafisága mellett Mangra Vazul. Hiszen, ha csakugyan hazaáruló múltja volna, akkor is örülnünk kell, hogy ilyen erős zálogokkal kötötte a magyar földhöz és magyar hazafisághoz magát. Hogyne kellene hát így örülnünk, mikor a vád csúnya hazugság s mikor Mangrában őszinte, becsületes, hazafias, talentumos s népére támaszkodó s hatni tudó román főpapot kapunk.

Vigyázzon a magyar kormány s föl ne üljön a csaholó hazafiságnak. Mangra Vazul ugyan erős jellem, de gondolja meg, hogy a csaholó hazafiság, intrika diadala a legerősebb karaktereket is keserűségbe hajthatja. A főpapi széken hitvallása, fogadalma s a magyar közvélemény erős indulata figyelme mindig a mienknek s a mi táborunkban tarthat valakit. Az üldözött vad azonban nem ölelgeti ám ellenségeinek gyilkos fegyverét. Tragikus botlás volna, ha a magyar kormány ezúttal is felülne a csaholó hazafiságnak. Ez a csaholó hazafiság eddig még csak az ellenségeit növelte mindig a mi jobb sorsra érdemes, kicsiny országunknak...

Nagyvárad Napló 1902. július 5.

Egyetlen művészet sem csupán a nagyokból táplálkozik. Ők sem nőhetnének meg a kisebbek nélkül, az irodalomtörténet folyamatosságát ezek az utóbb kevésbé ismert vagy elismert szerzők tartják fenn. Közülük válogatunk, hogy kiemeljük őket a feledésből. Legalább a tudat, tudatunk következő „kihagyásáig”.

Bárdos László
irodalomtörténész

BÁRD MIKLÓS

1857-1937

Fütyül a szél

Fütyül a szél, a nemzetközi szél
Át lyukon, résen vígan zöngicsél.
Éles a füttye, messzi hangozó,
Terjeszti színpad, film és rádió:
Idegen hangok, szók és divatok,
A pendelyes itt négy nyelven gagyog
S »hau dujudú«-z a kis hamis
Magyarul is —

Ki hitte volna? Lám a nagy halak
Igy nyelik el a kis halat.
Oda a zengő magyar szó szerelme,

Dénes unkámnak

1926

Én sárgacsőrű kis madárfiókám
Ihol a vers. — Az öreg cimborá
Őszének tarlott tájain borongván,
Magával némi mélabút hozza.
Hiába ritmusok, zengő rímek!
Új dalt, új ritmust, más madár-hímet
Eseng az örök ifjú erdő.
Óh sárga csőrű boldog eljövendő,
Reád vár ébredő szerelme,
S a vén madár leszáll majd. — Ez a rendje.

Nyelv-invázió szakádt a gyerekre,
Zagyva szóárban, mely iszapra vall,
Fickándozik a kicsi hal,
Még alighogy az ikrából kikél.

Fütyül a szél, a nemzetközi szél.

Nem költő...

1926

Nem költő az, ki, mint én, maradi.
Helyes a bőgés — van benn valami.
A kor szelleme engem itt hagyott,
Oda se néki — ballagok gyalog.
Igy jobban látok, tisztultabb a kép,
Kitárul nékem az életvidék,
Enyhülten fekszik lelkemben a táj.
A kor szelleme zúgva elzihál,
Lefutja fejét, tévesztő utakba'.
Az én vezetőm néha meg-megáll,
Pihentet, amíg visszánéz az utra.
Miért sietne?... el-elandalog,
Hiszen az út a földolog.
S még főbb dolog, mi úgylis lankad egyre:
Az utazóknak vándor kedve.
Hát tempót tart az istenadta,
És rikordokra mit sem adva,
Erőt kímélve, biztosan vezet:
Megóv, hogy le ne fussad a fejed,
A pályán, amely szakadékos,
Száz nyaktörővel akadékos,
Lefelé hajló hosszú, hosszú ív...
Az élet szelleme konzervatív.

Egyszer nagyrégen sírtam...

1929

Egyszer nagyrégen sírtam... fáj az emlék:
Mikor az anyámat temették.
Azóta megtagadtam én a könnyet,
Nincs hitele e drága gyöngynek
Előttem, csak a tiszta gyermekarc.
Meggzánom, hogyha sír az asszony,
A férfi-könnyektől elfordulok.
Befelé sír, ha sír a férfi-bánat,
Ma temetnek egy jó barátot,
S hiába minden — nem bírok a könnyel:
A pillámra megcsillanva tör fel,
S amig legördül a mély búbarázdán,
A vénségemet megalázzván,
Elönt, megríkat, magával sodor.
Hajtja a szív, e megrongált motor.

Váltjuk egymást az erdő bokra s fain...
Én álmodom majd a zörgő avarba,
Zendül az erdő, — fiatal madár-hím
Szavától rezdül össze ága, bokra.
Fölérezek: ki ujjong ott az ágon?...
A teljesedés édes mámorában
Ujjongtam én így szívem tavaszán,
Az én szivemben sarjadt ott ez ének,
Te zengsz fölöttem tavaszi ígéket,
Dalos utódom, édes cimborám.

ÉLETRAJZ

Tisztelet a kivételeknek

1927

Vetkőznek... És ha Goethe ma
A földre visszatérne,
Álmát az örök nőiről
Nem írná költeménybe.
De küldetésbe járva lenn,
Metsző prózába' írna
Az örök nőiről olyat,
Hogy minden angyal sírna.
Megírná: nagyon felszökött
A meztelen húsérték,
Nem emel, ami tisztaság,
És levonnak a Gréték.
Hogy ennyi meztelen csodát
Csupán Valpurgis éj ad,
Itt minden asszony bajadér,
A lány még bajadérabb. —
S a harmadik Fausti rész
Ilyformán érne véget:
Az örök női megbukott,
Faust az ördögé lett.

Jánosi Katalin: Álomjelek

Mi voltam itt

Mit szóljak hozzá?

1930

Mert versféléket én is elkövettem,
Te egy asztaggal zúdulsz rám, amelyben
Teljében él egy modern lírikus.
Mit szóljak hozzá?...

Volnék kritikus,
Azt mondanám: a magas C ledobbant,
A sok nagy szó megölte a nagyobbat.
Ki neki feszül, hogy a C-t kivágja,
Jó, ha a hangját moderálja.
És az se baj, ha itt-ott értelem
Csillámlik át a ködös szövegen —
Ezt mondanám... De visszadöbbenek,
Tévesztő e nagy verses rengeteg,
Hol bele vész az ész világa
A szimbolika misztikába.
A képzelem a képtelenbe szárnyal,
Az érzés rokon a hisztériával,
A szó zihál, a gondolat dadog. —
Én nem e vidékről való vagyok,
Hát itt küldöm az egész asztagot.
A muzsikája?... Jó — elismerem,
Ez jazzbandszerű... nincs hozzá szívem.

Te vagy-e hát?

1932

Hajad csapzottan csüng a homlokodra,
A kard tétováz az ernyedt marokba',
Nem véd — nem sujt, csak bambán hadonáz.
Csüggedsz — a térded citoráz,
A csapás alatt felnyögsz eltilódva,
Egy évezet dacos bajnok vivója,
Te vagy-e hát?

Zord ellenfeled
A Sors, ki rád ver, packázik veled:
Te volnál az a régi jó vitéz,
Ki sose félt kardom élit,
Aki megbírta Mohit és Mohácsot?
Kit sorscsapás meg sose szédít,
Magyar! — a sors még sose látott
Igy elcsüggedve, eltilódva,
Egy évezet dacos bajnokvivója
Te vagy-e hát?

Orvtámadás

1933

Orvtámadás volt — elsodró attack,
Hozzám ütött a csont lovag,
Száguldva jött az új próbálkozásra,

Katona mindenek előtt,
Mint Anonymus — költő,
Turista, vadász, madarász,
Vonzott a hegy, az erdő,
Lovaglómester — oktató,
Hű rózsakertész, virágápoló
És végül mindenek felett,
Gondozván édes anyaföldemet,
Jó magvető.

Oh, lét öröme, terhe!
Szívet kívánt ezeknek minden eggye,
Csoda-e hát, ki mindebben kiváltam,
Ha idő előtt elhasználtam
E vérző, érző ideget:
A szívemet.

Megbántva

1932

Megbántott lobbanó szeszélyed,
De fölmosolyog már a lélek,
Kérlelsz — de visszás hangulatban:
Bosszant, hogy meg se haragudtam.
Te férfigögöt érzel ebben,
Én azt, hogy hódít együtt s egyben
Asszonyharag és női báj.
S ugyan ki haragudna már
Gyerekre, asszonyra, leányra,
A villám, mely a sudarakba jár,
Nem csap belé a virágágyba.

Sport

1931

Bár megviselt az izmom, idegem,
Nékem a sport nem idegen,
S mint lovasember gyönyörködve nézem,
Ha fiaink java a téren
A nemes vetélyben kivál,
Ilyenkor, mint a kivénült csatár,
Az ifjú népet arra biztatom:
Feszüljön ín, duzzadjon az izom.
És bajnok ideállal a szívében,
Planson, porondon, küzdőtéren
Kemény munkában töltsé a napot.
De aztán, mikor haza ballagott
Túl a sportlázon lehülve,
E tételemen eltünődve,
Megtoldom azt, de vissza nem szivom:
Rajta fiúk! — feszüljön az izom,
De nehogy végül lemaradjon,
Verten mögötte kullogjon

Eliszkolt, mikor elhibázta,
De két szemgödre gyilkos gúnyt cikázott:
Majd holnap győz — ma csak cicázott.

Hogy győz — az közhely, a halál se más,
De lelket ernyeszt az orvtámadás.
Hát, uram Isten, arra kérlek,
Ki sose féltem mást, csak téged,
Neveld a dacot megviselt szívemben,
Ne engedd, hogy rossz csont rám ijesszen.

A duzzadt testiségnek:
A szellem és a lélek.

A választott versek a kései pályaszakaszából valók.
Az itt közzétett versek az
Újabb válogatott költemények 1935.,
szövegállapotát tükrözik

Az alanti szerző nevére kattintva az előző számokban közölt gazdag válogatás olvasható.

**Költő Nagy Imre, Balázs Béla, Oláh Gábor, Kaffka Margit, Rozványi Vilmos,
Keszthelyi Zoltán, Nadányi Zoltán**

Jánosi Katalin: Élő motívumok

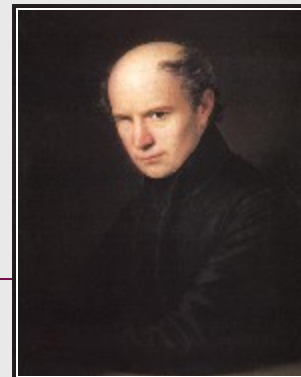
Jánosi Katalin: Csend

klasszikusaink

Szerkesztő: Kaskötő István

Kölcsey Ferenc

1790-1938

A SZENVEDŐ

A magyar nép zivataros századaiból.

Isten, áldd meg a magyart
Jó kedvvel, bőszéggel,
Nyújts feléje védő kart,
Ha küzd ellenséggel;
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendő't,
M megbühödte már e nép
A multat s jövőndőt!

Őseinket felhozád
Kárpát szent bércére,
Általad nyert szép hazát
Bendegúznak vére.
S merre zúgnak hajjai
Tiszának, Dunának,
Árpád hős magzatjai
Felvirágozának.

Értünk Kunság mezein
Ért kalászt lengettél,
Tokaj szőlővesszein
Nektárt csepegtettél.
Zászlónk gyakran plántálád
Vad török sáncára,
S nyögte Mátyás bús hadát
Bécsnek büszke vára.

Hajh, de bűneink miatt
Gyúlt harag kebledben,
S elsújtád villámidat
Dörgő fellegedben,
Most rabló mongol nyilat
Zúgattad felettünk,
Majd töröktől rabigát
Vállainkra vettünk.

Hányszor zengett ajkain
Ozman vad népének
Vert hadunk csonthalmain
Győzedelmi ének!
Hányszor támadt tenfiad
Szép hazám kebledre,
S lettél magzatod miatt
Magzatod hamvvedre!

Bújt az üldözött s felé
Kard nyúl barlangjában,
Szerte nézett s nem lelé
Honját a hazában,
Bércre hág és völgybe száll,
Bú s kétség mellette,
Vérözön lábainál,
S lángtenger fölette.

Szelíd halom, s te zöldellő berek,
Te csergedő víz tölgyeim alkonyában,
Aranykor, melynek éltem hajdanában,
Szent álom, melyet Erosz szendereg!

Egem borúlt, s eltűne a bájsereg,
Mely röpdesett tündéri fátyolában,
Kiterjed e kar, e kebel, s hiában,
Egy boldog órát, ah mikor nyerek!

Ó Lúna, néked a sors égi pályát
Ha fellegekben olykor engedett,
Tisztán hozod fel újra képedet:

De nincs, ki szórja széjjel búm homályát,
Én szenvedek mélyen s ártatlanúl,
S mosolygni többet e száj nem tanul.

Pécel, 1814. július 14.

A REMÉNYHEZ

Vad óceánnak mély hullámain
Vergődöm én és küzdöm a szelekkel,
S ah, képed minden este, minden reggel
Felém leng a két hajnal szárnyain.

Szelíd Remény, jobb kor szebb napjain
Mosolygva jöttél lángoló szemekkel,
De most borongasz barna fellegekkel,
Mint búcsuzó hölgy férje karjain.

Idv néked így, ha mindent elvesztettem,
Ha tengerhabként duzzad bánatom,
Ne légyek elhagyatva, légy mellettem.

Ím újra vészek árján hányatom,
Süvöltve röppen a vihar felettem,
S remegve száll rád végpillantatom.

1815-16 telén.

VÁNDOR REMÉNY...

Vándor Remény csapongva jár,
Örökre hív, de búra vár;
Távolra mint hajnal pirúl,
Közel sötét éjként borúl.

Tenéked, ó bús Szerelem,
E rózsabimbót szentelem;
Nyájas, piros, s illatja szép,
De hajh tövise szívét tép!

Föld-e lakod vagy fenn az ég?
Ragyogj felém örök Hűség!
S virágra mint harmat ha húll,
Enyhítsd e kint mely bennem dúll!

1826

Vár állott, most kőhalom,
Kedv s öröm röpkedtek,
Halálhörgés, siralom
Zajlik már helyettek.
S ah, szabadság nem virúl
A holtnak véréből,
Kínzó rabság könnye hull
Árvánk hó szeméből!

Szánd meg Isten a magyart
Kit vészek hányának,
Nyújts feléje védő kart
Tengerén kínjának.
Bal sors akit régen tép,
Hozz rá víg esztendő,
M megbühödte már e nép
A multat s jövőndőt!

Cseke, 1823. január 22.

HONVÁGY ÉS SZERELEM

Zöld partján éltem a Tiszának,
Hú keblen, hú fedél alatt,
Szelíd napok tisztán folyának,
Kertem hozott virágokat;
Körültem lelkesült az élet,
Bánat s öröm lágy énekké lett,
Mégis, ki fejt meg, miért,
Ohajtásom más sorsot kért.

Elhagytam partját a Tiszának,
De visszavágyott kebelem,
Bennem borongva hajnallának
Vérző honvágy s bús szerelem;
Szemem minden felhőt kisére,
Íríg valék minden szellőre,
Mely rózsás illattal tele
Pályát kelet felé lele.

Sohajtozám: derülj ki bennem
Kinos homály, enyhülj te szív,
Ott sem hagyott lángod pihennem,
Van itt is, ami kedvre hív!
De képzetim folyton vezettek,
Lengvén a honcsillag felettek,
A távolig s a múlt felé,
Búmat minden nap érelelé.

Eget s földet kérék, miattam
Nem indult meg sem föld, sem ég,
S ím bánatomban elhervadtam,
Majd hant alá borít a vég.
S dombján a csendes énekesnek
Keletről lágy szellők röpesnek,
De azt meg nem tudhatja más,
Zúg-e köztök egy sóhajtság?

ÉLETRAJZ

VÁGY

Volnék csak kis madár,
Röpülnék szárnyakon,
El, szép hazám felé,
Hú szívem merre von;
Túl erdön, túl hegyen,
Merről a nap felkél,
Viruló part felett
Lyánykám hol búban él.

Lassan szállonganék
Mint esti fúvalom,
Forró szerelmeket
Csattogna bús dalom;
S elszenderíteném
A lyányt zengésivel,
Hogy édes álmain
Képem víradna fel.

Látnám, mint gyúl felém
Hullámzó kebele,
Hév ajkán, hallanám,
Nevem mint zengi le;
S az álmkép után
Felnyitván karjait,
Örömcsepp fénylené
Végig lángarcait.

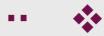
Mint lepke harmatot
A rózsza bájölnén:
O reszkető könyecsepp
Felszívlak téged én!
S erőd balzsam gyanánt
Átfolyva mellemet,
Megenyhül majd sebem,
Mely most kínnal temet.

Pest, 1826. november 1.

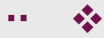
Jánosi Katalin: Lovas

Pest, 1826. november

ÁTOK

Zrínyi vére mosta Bécsset,
Boszút senki nem állt.
Rákóczi küzdött hazánkért,
'S töröknél lelt halált.
Páris kínált szabadságot,
Ti nem fogadtátok:
Járom nektek magyar fiak
'S maradéktól átok!

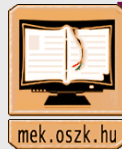
HUSZT

Bús düledékeiden, Husztnak romvára megállék;
Csend vala, felleg alól szállt fel az éjjeli hold.
Szél kele most, mint sír szele kél; s a csarnok
elontott

Oszlopi közt lebegő rémalak inte felém.
És mond: Honfi, mit ér epedő kebel e romok
ormán?

Régi kor árnya felé visszamerengni mit ér?
Messze jövődővel komolyan vess őszve jelenkort;
Hass, alkoss, gyarapíts: s a haza fényre derül!

Cseke, 1831. december 29.

**A Magyar Elektronikus Könyvtár
adattárából.**

[Vissza tartalomjegyzékhez.](#)